

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De hospitalitate. cap.xxiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

& actiones ne agantur; sed ita pie narrentur, vt auditores ad eorum imitationem, venerationem, & inuocationem excitentur. Si quis personatus vestes clericales, aut monachales, vel ad eorum formam inducrit; & is, qui eas assumpserit, & is, qui accommodarit, graues penas subeant. Fabulis, comœdijs & hastiludijs, alijsve pœnis & inanibus spectaculis non intereunt; ne auri & oculi sacris officijs addicti, ludicris & impuris actionibus, sermonibusque distracti polluantur.

a part. 1. tit. de cleric. vestitu. et tit. de armis, ludis & spectac.

De hospitalitate. CAP. XXIII.

D Ambrosius ad clericos suos de officijs honestatem inducentibus scribens^b: Commendat, inquit, p̄erosque etiam hospitalitas. Est enim publica species humanitatis, vt peregrinus hospitio non exasperetur officiose, pateat aduenienti ianua. Valde id decorum totius est orbis exillimatione, peregrinorum honore suscipere; non deesse mensæ hospitalitatis gratiam; occurrere officijs liberalitatis; explorare aduentus hospitem. Quod Abrahæ laudi est datum, qui ante ianuam suam speculabatur, ne forte præteriret peregrinus aliquis, & diligenter prætendebat excubias, vt occurreret, vt preueniret, vt rogaret, ne transiret hospitem, dicens: Domine, si inueni gratiam ante te, ne præteream puerum tuum. Et ideo pro hospitalitatis mercede fructum posteritatis accepit^c. Loth quoque nepos non solum genere, sed etiam virtute proximus propter hospitalitatis affectum Sodomitana à se suisque inuoluita detorsit^d. In officijs autem hospitalibus, omnium quidem humanitas impartienda est; iustis autem honoris deferenda honorificentia. Quicumque enim iustitiam receperit in nomine iusti, mercedem iusti accipiet, vt Dominus pronuntiauit^e. Tanta autem est apud Deum hospitalitatis gratia, vt ne potus quidem aquæ gratis à premijs remunerationis immunis sit. Vides quia Abraham Deum recepit hospitio cum hospites quereret, quia Loth angelos suscepit? Qui scis an & tu, cum hospitem suscipis, suscipias Christum? Licet in hospite sit Christus, quia Christus in paupere est, sicut ipse ait^f: Nudus eram, & operuisti me.

b lib. 2. offic. cap. 21.

c Genesis 18.

d Genes. 19.

e Matth. 10. Magna est apud Deum hospitalitatis gratia.

f Christus est in hospite. Matth. 25.

ruiſtis me. Suaue eſt igitur non pecunia, ſed gratia
dere. Verum non prodigos nos docet eſſe ſcriptura
liberales.

*Duo ſunt lar-
gitari genera.*

Largitatis enim duo ſunt genera: vnum liberale
alterum prodigæ effuſionis. Liberale eſt hoſpitio
pere, nudum veſtire, redimere captiuos, non habere
ſumptum iuuare. Prodigum eſt ſumptuoſis effuſionibus
vini, & vino plurimo. Vnde legitur 4. Prodigum
vini, & contumelioſa ebrietas: prodigum eſt pro
fauoris gratia exinanire proprias opes; quod facit
ludis Circenſibus, vel etiam theatricalibus, & muneribus
gladiatoriiſ, vel etiam venerationibus patrum
dilapidant ſuum, vt vincant ſuperiorum celeſtium
cū totum illud ſit inane quod agūt. Quandoque
etiam in bonorum operum ſumptibus immoderate
eſſe non decet Pulchra liberalitas erga ipſos quos
peres meſuram tenere, vt abundes pluribus
ciliandi fauoris gratia vltra modum fluere. Quam
ex affectu puro, ac ſincero promitur, hoc eſt decet
non ſuperfluas ædificationes aggredi, nec preter
neceſſarias. Et maximè ſacerdoti hoc conuenit.

*In bonis, et piis
operibus ſeruā-
da meſura eſt.*

*Ornatus tēplo-
rum à quibus,
& quomodo
fieri debeat.*

Dei templum decore congruo, vt etiam hoc cultus
Domini reſplendeant, impenſas miſericordie con-
nientes frequentare, quam oportet largiri pe-
nis: non ſuperflua, ſed competentia; non reſtricta
ſed congrua humanitati; ne ſumpu pauperum
ſibi quærat gratiam, ne reſtrictiorem erga clericos
indulgentiorem ſe præbeat. Alterum enim immoderate
alterum prodigum; Si aut ſumptus deſit neceſſaria-
rum, aut voluptati ſuperfluat.

*Et cō magis infirmo,
ac inopi nos ſtudere con-
quia pro eo, qui non habet remunera-
tionem, ſperat
à Domino I E s v, qui ſub ſpecie cōiuij generatim
turis edidit formam, vt his potius noſtra cōſerua-*

b Lucę 14. cap.

neſcia, qui nobis ea non poſſunt reſtatuere,
Ad conuiuium atque epulas non eos qui diuites ſunt
ſed pauperes inuitandos. Diuites enim rogari videtur
vt ipſi quoq; nobis reddant conuiuium. Pauperes
non habent quod reſtituant, cum acceperint remunera-
torem nobis faciunt Dominum, qui ſe pro pauperibus
ligat.

ligandum obtulit. Ad ipsum quoque seculi vsu collatio
beneficij facta in pauperes magis quàm in locupletes plus
iuvat: quia diues dedignatur beneficium, & pudet eum
debitorem esse gratiæ. Quinetiam id quod collatum est
sibi meritis suis arrogat, quod velut debitum acceperit,
vel ideo datum sit eo quod is, qui dedit reddendum sibi
à deitate vberius existimauerit. Ita in accipiendo bene-
ficio, eo ipso quod acceperint diuites, dedisse se magis,
quam accepisse existimant. Pauper verò etsi non habet
quod reddat pecuniam, refert gratiam. In quo certum est,
quod plus reddat, quàm acceperit. Pecunia enim nūm-
olatur: gratia nunquàm exinanitur. Reddendo vacuatur
pecunia, gratia autem & habendo soluitur, & soluendo
reueretur. Deinde quod diues refugit, pauper faretur,
quod sit obligatus debito, sibi que subuentum, non ho-
nori suo delatum putat: donatos sibi arbitratur filios,
viam redditam, seruatam familiam. Quanto igitur me-
lius quod bonos, quàm apud ingratos locare beneficiū?
Vnde D. Basilius docens quæ ratio tenenda sit in ac-
cipiendis hospitibus: lam, inquit, cum inanis gloria, &
humani fauoris captatio, & qualibet prorsus in qua-
cumque re ostentatio interdicitur Christianis hominibus
sunt quando qui ipsa etiam mandata idcirco exequitur,
ut spectetur ab hominibus, ea que re apud illos in gloria
sit, pietatem alioqui studio illi mercedem amittit) misa-
batur qualibet fugienda inanis gloriæ significatio. Sed
quoriam videmus eos, qui in ciuili vitæ genere versan-
tur, humilitatem paupertatis fugere, veluti rem igno-
miniosam, ob eamque causam, quotiescumque aliquis
ipso suscipiendus hospes sit, epularum & copiam, &
magis libentiam studiosius confectari equidem metuo,
ne ad nos quoque furtim istiusmodi pestis insinuet, ne ve-
lone se esse conuincamur, quos tantoperè cōmendatæ
a Christo paupertatis pudeat. Vt igitur si vasa argentea
vire purpura pretexta, aut mollia stragula, & pellicu-
la amacula foris accersita comparemus, ex decore
nobis non esset; sic indecorum prorsus fuerit, si noua
& a communi victus nostri ratione longè abhorrentia
elucida genera excogitare velimus. Illud enim circum-
causare nos, vt ea peruestigemus, quæ non ad necessariū

Cur beneficia diuitibus danda non sint.

Cur pauperi beneficii dandi sint.

a Ambros. lib. 2. offic. cap. 25.

b lib. de question. sus. di. sp. quest. 20. c. 21.

Qualibet inanis gloria significatione fugienda.

Indecorum est clericis, causa hospitalitatis a communi victus ratione recedere.

T vitæ

vita vsum requiruntur, sed ad explendam miserabilem ambitionem, ambitionemque; anxie solita sunt inueniri, terquam quod fordū, ac turpe est, & ab instituto alienum, exemplo etiam apprimē nocet, quādo videtur qui luxu diffuunt, ac deliciis, ac vitam beatam tris voluptatibus finiunt, nos quoque in carundem, quibus inbiant curis, sollicitudinibusque animaduertunt. Si enim res damnanda ac fugienda indulgentior ille est deliciarum luxus, nullo eas pacto plecti, ac deligere debemus. Siquidem de iis, quae vitata sunt praua, nullo vnquam tempore videtur debet aliquid expediens, & commodum.

Indulgentior deliciarum luxus dammandus ac fugiendus est.

In hospitibus discretio personarum habenda non est, quo ad mensae apparatus.

Quid ergo nobis cum apparatus sumptuosus accessit ad nos hospes aliquis? Si frater est, & idem nobis cum vitae institutū habet, is domesticam suam mensam agnoscat, quippe cū quae domi reliquerit, ea inuestigari sit apud nos. At de fatigatus ex itinere? Eatenus curam prolixius, liberaliū sive agatur, quatenus ad recreandam eius lassitudinem sit satis. Accessit alius à cōmuni, & frugarique viuendi consuetudine? Hic discat ex facili ratio illi persuadere nō potuit: formulam, & ad imitationē hinc mutuetur vitae frugalioris. Inuideant in animo monumenta, quae ipsi memoriā excitent Christianorum, neque pudenda propter Christū putentur. Quod si his minimē ille permouebitur, ac per ridiculo habebit, proisus iterū nobis molestus non erit. Verumenimvero nos quandocumque diuites animaduertimus, ex iis, qui summum bonum in voluptatibus ponunt, vehementer admodum illorum vitam dolemus, deploramusque, quod totum vitae tempus in futilibus, ac nullius pretij rebus consumant, neque voluptates suas, Deum sibi suum constituerunt, sentiunt, vt partem bonorū suam in hac vita recipiant, & per hasce delicias ad sibi paratum ignem, & consumantissimum ardorē hinc emigrēt. Quod si furorē vt nos quoque in iisdē, in quibus ipsi criminibus sentimus, & ea, quae voluptuaria sunt, inquiramus, & ad imitationem ea apparemus, equidē metuo, ne quae delicta nos, ea aedificare videamur, illis etiam eisdē rebus, quas ceteros iudicamus, nempe quorū vita assumuntur.

In qui videlicet modò in hanc, modò in illam formam pro varia temporum ratione transeamus, nisi fortè velitis etiam demutandus nobis sit, quotiescumq; casus talens, vt in superbos, ac fastidio elatos aliquos incidemus. Quod si hoc facere minus instituto nostro conueniat, illud certè multò ab honesto alicuius, si ob istos delicatulos à mensa nostrà solito ritu recesserimus.

Constans, atque vnus modi est vita germanè Christiana, eaque vnum modum sibi propositum habet gloriam Dei. Siue enim manducatis, siue bibitis, omnia ad gloriam Dei facite. Verba Pauli sunt hæc, ex cuius ore Christus loquebatur; contraque, eorum, qui à vera pietate sunt alieni, inconstans, ac varia; nempe quæ sese modo in hanc; modo in illam formam per simulationem transmutet, & ad illorum quibuscum est libidinem accommodet. Quamobrem tu quoque cum & largiore epularum copia, & exquisita nimis in illis ad voluptatem apparandæ solertia in fratre accipiendo mensæ tuæ situm ritum immutas, sine controuersia ipsum veluti hominem voluptatibus deditum accusas, & apparatus illo ei contumeliam infigis, nimirum qui ventris illi libidinem obijcias. An nõ saepe, nemò & genere ipso & modo apparatus animaduerso coniecturâ consueuimus facere, quis, aut cuiusmodi ille sit, qui expectetur. Porro aliis rebus est opus, pro dissimilitudine videlicet naturæ, corporis cuiusque, & propositæ rei gerendæ necessitate. Siquidem huic largiore & validiore opus est cibo propter debitationem laboris; illi cõtra tenuiore, leuioreque, & ad corporis ipsius imbecillitatē accommodato.

In communi autem hoc statuendum est, vt cibaria, que promiscue omnibus apponantur, eiusmodi sint, que cum vili pretio, tum paruo etiã negotio appareant. Ad hoc tamen in mensa necessario vbiq; munditia est, acque elegantia, ita tamen, vt nunquam extra fines honestatis egrediamur. Atq; hoc vnum in acceptione hospitum nostra spectemus modò, vt eorum cuiusque, quos conuenimus necessitati satisfiat: Qui enim viuitur, hoc modo loquitur, sint tanquã non abuteres. Porro abusus nihil est aliud, quàm sumptus ille, qui vltra necessariũ viuum sit. Loci autem in accubatione assignationem

T ij arbitrio

Pro varia temporum ratione neque mensa, neque vestitus à clericis mutari debet.

Gloria Dei in omnibus nostru debet esse propositum. a 1. Corint. 10. Coloss. 3.

Qualia debeant esse cibaria hospitibus apponenda. In mensa adhibenda munditia atque elegantia est. b. 1. Corint. 7. Abusus in mensa quis sit. Discretio seruanda sit in accubatione.

a Luc. 14.

b 1. Corint. 14.

c Math. 20.

Marci 10. &

Luce 22. cap.

d in cap. 20.

Mat. Hom. 66.

e in cap. 4. ad

Tamoth. Hom.

14.

Hospitalitatis

17.

arbitrio permittamus illius apud quem sumus. Item Dominus etiam videtur admonuisse, quoad dicitur, ut tineret ad patrem familias huiusmodi locorum distributionem. Hoc enim modo & inter nos vicillim loportabimus in charitate, honestè omnia, & secundum ordinem facientes^b, & illud demonstrabimus oratione vehementi, atque obstinata de accubendo contentione nequitiam nos ostentationis, aut captanda causa popularis humilitatem consecrari. Quin cedendo potius parendoque ad veram humilitatē peruenimus. Quod maius superbiæ signum est nimis præferre contedere, quàm principem locum in subselliis tenere, eodocumque id facere iussi obtemperemus. Si vultus communis vitæ sint, qui nobiscum accumbant, cum nobis sedulo opera est, ut in hac etiam parte dignitas nostro illi discant se intra modestiæ fines continere, que prima subsellia appetere, memores perpetuè quod Christus discipulis suis dixit^c: Quicumque fuerit inter vos maior fieri, sit vester minister; & qui fuerit inter vos primus esse, erit omnium servus. & filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ministraret. Nam quis, inquit, maior est qui recumbit, an qui ministrat, nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat.

Vnde D. Ioannes Chrysostomus^d: Nullo inquit modo metuas, quasi tollatur honor tuus, si te ipsum humiliaveris; Hinc enim vel ad cælos usque gloria tua transit, hinc amplior, atque præstantior redditur, hinc regni ianua tibi aperitur. Si verò voluerimus magnam atque mirabiles videri, non modò tales non erimus, sed etiam reliquis omnibus abiectiores futuri sumus. Hac ratione sanctos viros maxime admiramus, quia ceteris erant excellentiores, eò humiliores se ipse dicebant, qui ad hunc usque diem in sublimitate perseverant, cum nec mors quidem ipsa magnitudinem eorum deprimere potuerit. Ad hanc regulam beatorum tatis, ut idem Chrysostomus inquit^e, iura servanda sunt. Nos ipsos cuncta inferre oportet officia, ut ipsi sancti cari mereamur, ut benedicantur manus nostræ. Cuius enim, non pauperi tribuis. Quis verò sit ad eò infelix

erubescat manum Christo porrigere? Istud reuera hospitalitas est; istud verè de amore Dei proficiscitur. Cæterum si superbè cæteris, inferre ministerium, impetres, quantalibet hospites humanitate foueantur, nequaquam hospitalitas ea res est. Ingenti nempe hospes eget obsequio, & ne sic quidem ille fiduciã sumit. Ea quippe rei natura est, vt erubescat cùm insertur hospitalitatis officium, nimioque ad eam tollendam verecundiam est opus obsequio, vt & signo, & verbo ostendamus inter illa officia beneficium nos non inferre, sed referre, plùsque longe recipere, quàm demus. In hunc modum ex alacritate nostra, quod agimus incrementa suscipiet. Sicut enim, qui detrimenti nomine id officium censet, omnia perdit, & qui beneficium se putat inferre mercedis multum amittit: ita & qui se accipere beneficiũ, dum exhibet, existimat, sæcũdioribus successibus gaudeat. Nilarem enim datorem diligit Deus. Gratias magis pauperi debet, qui dignatur accipere. Nisi enim essent pauperes, peccatorum difficile sarcinam poneret; medici illi sunt vulnerum tuorum, manus eorum tibi medicamenta præstant: non ita medicus, vt medicamenta imponat, extendens n. num, curationẽ exhibet, vt pauper abste, vt accipiat porrigens manum. Dediisti peccatum; & peccata simul exiisti.

Deinde quod hospitalitas hæc nõ in sumptuosa mensa, sed frugali, & tenui, ac potius in liberalitate mentis, atque corporis alacritate in officiis præstandis cõsistat, idem Chrysostomus pulchrè demonstrat, scribens in Genesim. vbi Abrahæ, & Loth hospitalitatem mirum in modum commendat, & amplificat. Rursum idem alibi: Nec vitium aliquis suum, inquit, scripturæ illius auctoritate defendat, quæ iubet sacerdotem hospitalem esse debere. Hospitalitas enim non circa deliciosos cibos, & magnos ostenditur, sed circa assiduas susceptio- nes impotentium peregrinorum, vt hospitalitas nostra non ab hominibus laudetur, sed à Deo censeatur. Nam delinosa conuiuia magis luxuriam accusant, quàm humanitatem commendant.

Erubescit cui insertur hospitalitas.

a 2. Corinth. 91 Pauperi, qui dignatur accipere, debetur gratia.

b Hom. 41. in cap. 18. & Hom. 43. in cap. 19. c in 24. cap. Matt. Hom. 51. in opere imper- fecto. d 1. Timoth. 3. Tit. 10